

Vilnius, 2021 m. sausio 14 d., Nr. 20210114/1

Teikiama el. paštu (originalas nebus siunčiamas):

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

post@socmin.lt

Kopija:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Kanceliarija

LRVkanceliarija@lr.lt

DĖL PASTABŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS PRIEMONIŲ PLANO PASIŪLYMAMS

Šiuo raštu Nacionalinė LGBT žmogaus teisių organizacija LGL (LGL) atkreipia dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos priemonių plano (Planas) pasiūlymuose dėl lygių galimybių, lyčių lygybės bei smurto artimoje aplinkoje neatsispindi nei viena specifinė priemonė, skirta LGBTI asmenų lygybės skatinimui ar specialiųjų poreikių tenkinimui.

Pažymėtina, jog ES pagrindinių teisių agentūros (FRA) didžiausia Europoje LGBTI asmenų apklausa (2019) atskleidė, jog lyginant su kitų valstybių rezultatais, Lietuvos respondentai jautėsi diskriminuojami apgyvendinimo, sveikatos ar socialinės apsaugos, mokymosi ir studijų institucijose, kavinėse, restoranuose, baruose ar naktiniuose klubuose, parduotuvėse labiausiai. Didžiausia dalis patyrusių diskriminaciją įdarbinimo ar darbo srityse buvo taip pat buvo Lietuvoje – 32 proc. Net 86 proc. Lietuvos respondentų taip pat tvirtino, jog valstybės institucijos neefektyviai kovoja su netolerancija LGBTI asmenų atžvilgiu. Visos ES mastu taip manė 66 proc. apklaustųjų. Tyrimo rezultatai parodė, jog mokymosi aplinkoje 59 proc. Lietuvos respondentų linkę slėpti savo LGBTI tapatybę.

Tarp apklaustų LGBT asmenų iš 27 Europos Sąjungos šalių, Lietuvos respondentų, pripažinusių, kad pastaruoju metu nuolatos (14 proc. respondentų) ar beveik visada (20 proc. respondentų) jautė depresyvią nuotaiką ar buvo prislėgti, taip pat buvo daugiausia. Tokie didžiausio kada nors atliktos LGBTI asmenų apklausos rezultatai atskleidžia itin neigiamas ir pavojingas tendencijas Lietuvoje, ypač atsižvelgiant į bendrą Lietuvos patyčių ir jaunimo savižudybių paplitimo kontekstą.

2017 m. vasarą LGL vykdė apklausą, kurios dalyviai – 580 LGBTI vidurinės mokyklos 14-18 metų amžiaus moksleivių – dalinosi tuo, ko yra mokoma dorinio ugdymo pamokose ir su kuo Lietuvos mokyklose susiduria LGBTI paaugliai, dar tik atrandantys savo seksualinę orientaciją ar lytinę tapatybę. LGL surinkti duomenys atskleidžia, kad vidurinių mokyklų moksleiviai, mokyklose susiduriantys su patyčiomis dėl savo seksualinės orientacijos ir (ar)

lytinės tapatybės, šią problemą yra priversti spręsti patys. 82 proc. apklausoje dalyvavusių LGBTI moksleivių nurodė, kad su patyčiomis dėl savo seksualinės orientacijos ir (ar) lytinės tapatybės susidūrė per pastaruosius metus, o 90 proc. iš jų nurodė, kad dėl šios priežasties mokykloje jaučiasi nesaugūs. 50 proc. apklausos dalyvių taip pat nurodė, kad jų mokytojai į patyčias reagavo netinkamai arba visiškai nereagavo.

2020 m. rugsėjo 1 d. LGL pristatė internetinę emocinės paramos platformą, skirtą LGBTI moksleiviams, taip pat jų tėvams ir mokytojams. Tai vienintelė interaktyvi aukštos kokybės emocinės paramos priemonė Lietuvoje, orientuota į specifinius LGBTI jaunuolių poreikius. o emocinę paramą (konsultacijas) joje teikia tik išsilavinimą psichologijos srityje turintys savanoriai, kurių darbą prižiūri ilgametę patirtį turintis psichologas.

Šiuo metu emocinės paramos platforma turi 200 naudotojų, naujų naudotojų skaičius nuolatos auga, tačiau reguliarius jos finansavimas yra numatytas tik iki 2021 m. birželio 30 d.

Atkreipiame dėmesį, jog siekiant efektyvinti Plano priemonės **“Užtikrinti emocinių / psichologinių linijų veikimą, siekiant suteikti psichologinę pagalbą visiems (galimas rodiklis - veikiančių emocinių linijų skaičius)”** ir lygių galimybių įgyvendinimą, siūlytume skatinti pozityvius veiksmus, orientuotus į pažeidžiamų visuomenės grupių (asmenų su saugomomis charakteristikomis) poreikius ir vadovautis pateiktomis praktinėmis gairėmis:

1. Skirti finansavimą kompleksinę specializuotą nuotoliu (įskaitant internetinėmis priemonėmis) neatlygintinę pagalbą (emocinę paramą, psichologo konsultacijas) teikiančių nevyriausybinių organizacijų veiklai palaikyti ir plėtoti, teikiant prioritetą pažeidžiamų visuomenės grupių (įskaitant LGBTI asmenis) poreikių tenkinimui;
2. Vystant ir įgyvendinant 1 p. nurodytų priemonių finansavimo mechanizmus atsisakyti perteklinių ir neefektyvių nuostatų dėl pagalbą teikiančių NVO privalomų partnerysčių sudarymo su regioninėmis organizacijomis ir/ar savivaldybėmis. Tokio pobūdžio nuostatos tampa neaktualios, jei NVO pagalbos priemonės yra vykdomos pasitelkiant informacines technologijas ir internetą (t.y. kitais būdais efektyviai užtikrinant jų prieinamumą visose Lietuvos apskrityse).
3. Įtvirtinti 1 p. nurodytų priemonių finansavimo mechanizmų prieinamumą pagalbą teikiančių NVO veiklos tęstinumo užtikrinimui, nepriklausomai nuo veiklos vykdymo laikotarpio, jei ji susijusi su konkrečių pažeidžiamų grupių (įskaitant LGBTI asmenis) poreikių tenkinimu.

Vadovas

Vladimiras Simonko